

Sivistysosaston vastine arviointikertomukseen 2022

Kunnanhallitus on kokouksessaan 15.08.2023 § 207 päättänyt lähettää tiedoksi hyvinvointilautakunnalle arviointikertomuksen vuodelta 2022 ja pyytänyt kirjallista selvitystä esiin nousseisiin huomioihin ja kehittämiskohteisiin.

Arviointikertomuksessa sivistysosaston osalta lausunto oli:

Toistuviin budjetin ylityksiin perustuen tarkastuslautakunta pyytää selvittämään kotikuntalakiin pohjautuvia tiedonsaantioikeuksia ja -velvollisuuksia.

Koulukiusaamiseen puuttumisen keinoihin olisi hyvä miettiä uusia keinoja sitä, kuinka tehdä näkymätön kiusaaminen näkyväksi, jotta siihen olisi helpompi puuttua. Tarkastuslautakunta on huolissaan nykytrendistä, missä kiusaaminen on siirtynyt sosiaalisen median alustoille. Tämän kitkemiseksi tarvitaan poikkihallinnollista yhteistyötä, kodin ja koulun sekä kaikkien kuntalaisten välistä yhteistyötä ja esimerkin kautta opastamista.

Sivistysjohtajan selvitys lausuntopyyntöön ja tiedoksi sivistyslautakunnalle:

Kotikuntalakiin perustuvat kotikuntakorvaukset ovat maksuja, joita syntyy, kun oppilas sijoitetaan lastensuojelutoimenpiteenä kunnan asukkaana jonkin toisen opetuksen järjestäjän (kunnan) alueelle suorittamaan oppivelvollisuuttaan. Tällöin oppilaan kotikunta suorittaa sijoituskunnalle kotikuntakorvausmaksua toteutuneiden kulujen perusteella.

Vaalan kunnan sivistystoimella opetuksen järjestäjänä ei ole tiedossa – eikä tietoja ilmoiteta mistään lastensuojelutoimenpiteiden takia ennen oppivelvollisuuden alkua tapahtuneiden sijoitusten kohteita tai määriä. Tällöin syntyy tilanteita, että kotikuntakorvauskulut eivät välttämättä ole ennakoitavissa vaan tulevat maksuun lapsen oppivelvollisuuden alkaessa.

Keinona ennakoida mahdollisia tulevia maksuja on seurata väestötietojärjestelmää ja verrata sitä esiopetukseen ilmoittautuneiden tietoihin. Tällöin saadaan käsitys siitä, onko joku kunnan asukkaaksi merkitty oppivelvollisuuden aloitusiässä oleva mahdollisesti suorittamassa oppivelvollisuuttaan jossain toisessa kunnassa. Tällainen toimintamalli on nyt otettu käyttöön.

Koulukiusaamiseen puuttumiseen Vaalassa on tehty suunnitelma ja se on käytössä. Kaksi opettajaa on nimetty kiusaamiseen puuttumisen yhteysopettajiksi. Koululla on myös linjaus, että kuka tahansa aikuinen puuttuu tilanteisiin sellaisia havaitessaan. Ongelmana on se, että kiusaaminen ei välttämättä ole mitenkään näkyvää vaan tapahtuu paljolti myös somessa – aivan kuten tarkastuslautakunta aiheellisesti huomauttaa.

Tulisi harkita uusia myös radikaaleja keinoja puuttumiseen. Yksi sellainen hyvin merkittävä voisi olla kännykättömyyden kouluun siirtyminen. Tämä ei luonnollisestikaan vaikuta vapaa-ajalla tapahtuvaan kiusaamiseen, minkä seurannaisvaikutukset näkyvät väistämättä myös koulussa. Kuitenkin merkittävä toimenpide se olisi, jota nykylainsäädäntö ei kuitenkaan vielä ainakaan tue. Pitäisi saada aikaan yhteinen tahtotila ja sopimus, jossa huoltajat olisivat myös mukana. Kännykätön koulupäivä vähentäisi varmasti koulupäivän aikaista sosiaalisen median alustoilla tapahtuvaa kiusaamista.

Juuri huoltajien ja kotien merkitys kiusaamisen ehkäisemisessä on merkittävä. Aikuisten oma esimerkki, puheet kotona lasten kuullen, oma somekäyttäytyminen ja muu vastaava asiaa vaikuttava on todella merkityksellistä siinä, miten lapsi ja nuori itse asennoituu toisia kohtaan. Koulu on aina valmis rakentamaan yhteistyöhön kotien ja muiden tahojen kanssa näissä asioissa.